

ANGVSTIA 29, 2025

ANGVSTIA

29

Revista
Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni

Editura ANGVSTIA
Sf. Gheorghe
2025

Redactor șef

ALEXANDRU POPA

Colegiu de redacție

COSMINA-MARCELA OLTEAN

DAN-LUCIAN BUZEA

Orice corespondență se va trimite pe adresa:
Please send any mail to the following address:

MUZEUL NAȚIONAL AL CARPAȚILOR RĂSĂRITENI

Sfântu Gheorghe, Str. Gábor Áron nr. 16

520008, jud. Covasna

Telefon/fax: +40 267 314139

e-mail: secretariat@mncr.ro

web: angvstia.mncr.ro

ISSN 2602 – 0653

ISSN-L 1454 – 8275

Cuprins – Table of Contents

STUDII ȘI CERCETĂRI DE ARHEOLOGIE (*Archaeological studies and researches*)

Dan-Lucian BUZEA, Marius-Mihai CIUTĂ, Dan ȘTEFAN, O reprezentare plastică, antropomorfă, descoperită în situl arheologic de la Arcuș – Platoul Târgului (Vásártető) – zona estică (jud. Covasna). *An anthropomorphic plastic representation discovered at the archaeological site of Arcuș – Platoul Târgului (Vásártető) – eastern area (Covasna County)* 9

PUSKÁS József, Dan-Lucian BUZEA, Alexandru POPA, Luca-Paul PUPEZĂ, Săpăturile arheologice preventive efectuate în situl Sfântu Gheorghe–Hosszú în anul 2025. *Rescue excavations at Sfântu Gheorghe–Hosszú site made in 2025* 31

Imola KELEMEN, Exploatarea resurselor animale la sfârșitul epocii bronzului. Studiul arheozoologic al materialului faunistic din așezarea Gáva de la Sfântu Gheorghe–Hosszú (jud. Covasna). *Exploitation of animal resources at the end of the Bronze Age. Archaeozoological study of the faunal material from the Gáva settlement at Sfântu Gheorghe–Hosszú (Covasna County)* 47

Luca-Paul PUPEZĂ, Dan-Lucian BUZEA, Accesul în Cetatea Zânelor de la Covasna. Câteva ipoteze. *Access to the Fairies Fortress from Covasna. Some hypotheses* 57

Dan ȘTEFAN, Arheometalurgia fierului în Depresiunile din sud-estul Transilvaniei: analiza distribuției spațiale și unele contribuții analitice. *Iron Archaeometallurgy in Southeastern Transylvania: Spatial Patterns and Preliminary Analytical Insights* 77

Ovidiu ȚENȚEA, Alexandru POPA, Cumidava–Râșnov. Raport preliminar al cercetărilor geofizice recente din castru și așezarea civilă. *Cumidava–Râșnov. Preliminary Report on the Recent Geophysical Investigations in the Fort and Civil Settlement* 95

VISY Zsolt, The Archaeological Excavation in the Military Bath of the Castellum of Inlăceni/Énlaka in 2025. *Cercetări arheologice în baia militară a castrului de la Inlăceni/Énlaka în 2025* 109

STUDII DE ETNOGRAFIE (*Studies in Ethnography*)

Tatiana SCURTU, Portul popular românesc din Trei Scaune în secolele XVIII-XIX *The Romanian Traditional Costume of Three Seats in the 18th–19th Centuries* 121

BARTÓK Iuliana Elisabeta, Ghețăriile de la Castelul Mikó din satul Olteni, com. Bodoc, jud. Covasna *The ice houses at Mikó Castle in Olteni village, Bodoc commune, Covasna County* 127

RECENZIE (*Book review*)

Alexandru POPA, Recenzie la Alina Streinu – Vase antice de sticlă din Colecția „Maria și Dr. George Severeanu”, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște 2019” – ISBN 9786065374478. *Review*

of Alina Streinu – Ancient Glass Vessels from the “Maria and Dr. George Severeanu” Collection, Cetatea de Scaun Publishing House, Târgoviște, 2019 – ISBN 9786065374478 153

CRONICA ACTIVITĂȚILOR MUZEULUI (*Activity report of the museum*)

Cosmina-Marcela OLTEAN, Cristina-Ioana FELEA-BAUBEC, *Cronica activității Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni pentru anul 2024. The National Museum of Eastern Carpathians Activity Report on 2024 159*

Studii și cercetări de arheologie

Archaeological studies and researches

Recenzie la Alina Streinu – Vase antice de sticlă din Colecția „Maria și Dr. George Severeanu”, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște 2019” – ISBN 9786065374478

Review of Alina Streinu – Ancient Glass Vessels from the “Maria and Dr. George Severeanu” Collection, Cetatea de Scaun Publishing House, Târgoviște, 2019 – ISBN 9786065374478

Alexandru POPA

Volumul de față își propune prezentarea obiectelor de sticlă din colecția lui George Severeanu, colecționar bine cunoscut în România primei jumătăți a sec. al XX-lea. Medic radiolog de elită, Severeanu a fost și un bun cunoscător al antichităților, căror le-a consacrat și o bună parte a vieții sale. Severeanu nu a fost doar colecționar de artefacte arheologice, ci și o persoană profund implicată în gestiunea și promovarea colecțiilor arheologice. Astfel, medicul Severeanu a fost o perioadă de peste 20 ani secretar-general al Societății Numismatice Române, respectiv director al Buletinului acestei societăți și apoi, din 1931, director fondator al Muzeului Municipiului București. La moartea lui, în anul 1939, colecția a fost donată Muzeului Municipiului București.

Autoarea, Alina Streinu, este arheolog și expert în antichitatea romană, iar volumul face parte din Seria „Colecția Maria și Dr. George Severeanu”, editat de Muzeul Municipiului București. Lucrarea are 264 de pagini și este bogat ilustrată (50 de planșe).

Volumul este structurat într-o introducere, trei capitole și un catalog detaliat al obiectelor de sticlă din Colecția Maria și Dr. George Severeanu.

Capitolul I, „Industria vitrică antică” (p. 13-38), este conceput ca o prezentare generală a evoluției producției de sticlă

în antichitate, în special în Imperiul Roman. Autoarea discută, de exemplu, principalele tehnici de producție a sticlei de la formarea masei de sticlă brută și până la turnare, suflare sau presare în matriță a obiectelor finale. Un subcapitol important este dedicat analizei compoziției chimice, a tehnicilor de decorare și a proprietăților fizice ale sticlei. Urmează apoi o prezentare generală a comerțului cu sticlărie, care urmărește calea produselor de sticlă din centre de producție și ateliere specializate din Italia, Galia, Iudeea, Spania către consumatori sau distribuitori. Nu a fost ocolită nici problema reciclării sticlelor. Un subiect aparte îl reprezintă problema reciclării sticlei precum și cea a rolului maeștrilor sticlari, cu menționarea unor nume antice cunoscute, precum Ennion, Frontinus sau Amaranthus.

Una dintre principalele particularități specifice ale vaselor de sticlă din antichitate descoperite recent, o reprezintă funcționalitatea lor drept recipiente. Acest element scoate în evidență rolul studierii conținutului vaselor-recipient. Autoarea a dedicat acestui subiect capitolul II al cărții: „Conținutul recipientelor din sticlă. Uleiuri, unguente și rețete farmaceutice” (p. 39-56). Analiza substanțelor păstrate în recipiente din sticlă indică o preferință în special pentru uleiuri – de la uleiul de măsline, până la parfumuri, uleiuri farma-

ceutice și cosmetice. Pentru argumentarea unor definiții de funcționalitate ale vaselor de sticlă, autoarea utilizează surse antice (de exemplu, Pliniu, Ovidiu, Suetoni, Apuleius, Soranus, Celsus), reușind astfel să evidențieze diversele utilizări ale recipientelor de sticlă.

Al treilea capitol, „Vasele de sticlă din colecția „Maria și Dr. George Severeanu” (p. 57-70), este dedicat analizei și interpretării detaliate a unui număr total de 154 de artefacte de sticlă din celebra colecție Severeanu. Autoarea examinează gama

largă de artefacte care acoperă diferite categorii funcționale. Obiectele sunt clasificate tipologic, cronologic și în funcție de proveniență, cu comparații între descoperiri similare din regiunea Dunării și a Mării Negre.

O mare parte din economia capitolului al III-lea îl ocupă recipientele pentru băut și servit produse lichide. Acestea includ cupe, boluri și alte recipiente, folosite în viața de zi cu zi. Recipientele pentru produse cosmetice sunt și ele analizate în cadrul unui subcapitol separat – multe

dintre obiectele din sticlă serveau drept recipiente pentru lichide precum parfumi, uleiuri și alte substanțe cosmetice. Cu toate că autoarea este conștientă de limitările legate de «lipsa contextelor pentru vasele din colecție reprezintă un impediment în dezvoltarea unor teorii referitoare la producție și circulație» (p. 61), capitolul conține numeroase elemente de interpretare cultural-istorică a artefactelor din «Colecția Maria și Dr. George Severeanu». Aceste interpretări sunt posibile mai ales datorită stării excepționale de conservare a majorității pieselor, care sugerează proveniența lor preponderentă din complexe arheologice închise, în special din morminte. Autoarea subliniază că selecția colecționarului a vizat în mod special exemplarele bine conservate, ceea ce facilitează evaluarea lor științifică.

Lucrarea este încununată de un Catalog (p. 71-116) cu toate artefactele din colecție, conținând drept urmare descrierea științifică a 154 de piese, redactată după modelul „Nr. inventar – dimensiuni – descriere – analogii – datare”. Acest demers este susținut de setul de 50 de planșe,

conținând fiecare desenul profilului și fotografia fiecărui artefact (p. 215-264).

Economia lucrării mai include un Abstract (extins) în limba engleză (p. 117-147), o traducere în limba engleză a catalogului (p. 149-194), bibliografie (p. 195-207) și o listă a ilustrațiilor (p. 209-212).

Colecția Severeanu este una dintre cele mai importante colecții de vase de sticlă antice din România. Ea oferă o prezentare cuprinzătoare a artei romane a sticlei și a importanței sale pentru economia, viața cotidiană și cultura antică de pe teritoriul României de astăzi. Prin maniera de abordare a subiectului, cartea se adresează atât cercetătorilor, cât și unui public mai larg, interesat de istoria și arheologia epocii romane.

Cartea este o lucrare de referință pentru sticlăria provincial-romană din Europa de Sud-Est în general și din România în special. Volumul umple o lacună în cercetare, deoarece multe obiecte nu au fost publicate anterior. Ilustrațiile bogate și descrierile precise fac din această lucrare o sursă valoroasă pentru specialiști, colecționari și studenți.

